

Són temps foscos per a la humanitat. La guerra a Ucraïna amenaça l'estil de vida europeu; un conflicte que posa al davant diverses alternatives i paradoxes. Diguem-ne algunes.

La primera, el xoc de civilitzacions. D'una part, una societat militarista, fortament armada, que dirigeix la major part dels seus recursos a les armes, a la consecució del poder i la imposició de la voluntat d'uns pocs, d'una oligarquia, sobre la totalitat de la societat, que destrueix l'oposició en nom de la voluntat del poble i que no permet cap mena de dissidència, sota pena d'una persecució que pot acabar amb la presó i amb la mort. D'una altra part, les societats occidentals, en les que ens trobem inclosos, amb les seves virtuts i defectes, pros i contres, essent

però, en definitiva, el lloc de la terra on encara els emigrants volen acudir per buscar un món millor. A qui se li acudiria emigrar a Rússia, a Xina o a l'Àrabia, únicament per millorar de vida? En aquest sentit s'explica que una potència militarista i autoritària hagi envaït Ucraïna, que havia donat els seus primers passos per acostar-se cap a l'occident lliure, benestant i democràtic. Rússia no podia tolerar-ho, sota múltiples arguments humanitaris.

La segona, la justificació teològica, gens baladí en aquest conflicte. El patriarcat ortodox de Moscou sempre ha vist el patriarcat greco-catòlic de Kíev com a traïdor a la correcció de la fe. Des del naixement de la Rus, que aquesta manté una missió com messiànica enmig del món: la d'aportar-hi el bé i la veritat. No importa si cal causar sofriment, no importa si s'ha de destruir l'enemic, l'important és imposar la veritat provinent de la missió divina rebuda des de la mateixa fundació del poble cristià ortodox. L'aliança del tron i de l'altar esdevé aquí cruel.

La tercera, el cop de timó de les societats occidentals vers el militarisme i el rearmament. En un no res, la Comunitat Europea va plantejar apujar en milers de milions el pressupost armamentista i fins es va plantejar fundar un exèrcit europeu, fins ara inexistent. Totalment decebedor per a l'escriptor d'aquestes línies, que forma part de la generació que va tombar el servei militar obligatori amb la seva objecció de consciència i la insubmissió, allà pels anys 1990. Després de la caiguda del mur de Berlín, l'OTAN havia perdut bona part del seu sentit. Tan sols el seu afany de protagonisme, els interessos

financers de les indústries d'armament europees i americanes han pogut acabar molestant els veïns orientals, que s'han alçat en armes contra els occidentals i el seu estil de vida.

Són mals temps per als pacifistes, els antiarmament i els ecologistes. Perquè no s'ha d'oblidar que el daltabaix de la guerra a Ucraïna tergiversarà tots els plans de producció d'aliments per a molts anys i que aquell gegant eslau patirà durant molt de temps l'ocupació i la destrucció del país a molts nivells. Costa molt aixecar un país, però costa molt poc ensorrar-lo i mantenir-lo en la prostració durant molts anys. La guerra, ho saben molt bé les grans potències, no deixa de ser un gran negoci per als oportunistes, perquè els pobres ho

siguin cada dia més i els rics pugin com l'escuma. En aquests temps foscos i convulsos, recomano visitar la trilogia del «Senyor dels anells», de John R.R. Tolkien (+1973), començada a escriure durant els anys 1930, en ple auge del feixisme, en la preparació de la que seria la Segona Gran Guerra Europea del segle xx. Les excel·lents pel·lícules de Peter Jackson (1961)

faciliten l'aproximació a aquests metarelats sobre la lluita entre el bé i el mal, entre la llum i la foscor, entre l'amistat i l'odi, entre la fe i la desesperança. Amb una bona història com aquesta resulta més fàcil comprendre i aprofundir qüestions complicadíssimes d'afrontar amb sengles tractats filosòfics o de moral, com li agradava remarcar al pensador francès P.Ricoeur (+2005).

Vaig a un monòleg de «Les dues torres», que en el film es troba al voltant de les 3h20. Els protagonistes Frodo i Sam estan esparverats davant de la força de tanta maldat. Diu aquí Sam el jardiner, convertit ara en filòsof: «Com en les grans històries, les que realment importen, plenes d'obscuritat i de perills constants, de les que no en vols conèixer el final perquè, com vols que acabin bé? Com podrà el món a ser el que era després de tanta maldat com ha sofert? Però al final, tot és passatger, com l'obscuritat, que s'acaba per a donar pas a un nou dia. Aleshores, quan el sol brilla, esclata encara més radiant. Aquestes són les històries que omplen el cor, perquè tenen molt de sentit, encara que siguis massa petit per a entendre-les: els protagonistes es rendirien si poguessin, però no ho fan, segueixen endavant, perquè lluiten per quelcom, perquè el bé regni en el món», pel regne de Déu (Mc 1,15).